

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Ing. M. B.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. A. N., advokátkou v B., proti odporcom **1/ B., spol. s r. o.**, so sídlom v B., zastúpenému JUDr. Ľ. K., advokátkou v B., **2/ Ing. J. B.**, bývajúcemu v B., **o určenie neplatnosti právnych úkonov**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 6 C 132/2005, o dovolaní odporcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. júna 2007 sp. zn. 3 Co 441/06, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. júna 2007 sp. zn. 3 Co 441/06 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 8. júna 2006 č. k. 6 C 132/2005 – 104 návrh navrhovateľky na určenie, že právne úkony – dohoda o pristúpení k záväzku uzavretej medzi odporcami 2. 8. 2004 a vyhlásenie odporcu 2/ podľa § 274 písm. e/ O. s. p. a 41 ods. 1 Exekučného poriadku, sú neplatné zamietol a odporcom 1/, 2/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že odporca 2/ pristúpil k záväzku, ktorý mala voči nemu spoločnosť I., s. r. o. Primárny záväzok nebol súčasťou a ani sa netýkal bezpodielového spoluvlastníctva manželov a je nad všetky pochybnosti zrejmé, že predmetnými právnymi úkonmi odporcu 2/ nevznikol spoločný záväzok oboch manželov (s navrhovateľkou), ale iba odporca 2/ sa stal individuálnym účastníkom právnych úkonov (spoludlžníkom). V súlade s § 147 Občianskeho zákonníka pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ale z predmetných právnych úkonov vznikol záväzok iba odporcovi 2/ a veriteľ sa môže domáhať splnenia záväzku len na spoludlžníkovi,

teda odporcovi 2/. Nemôže sa domáhať splnenia záväzku voči manželke odporcu 2/ (navrhovateľke). Nemohol by tak postupovať ani v tom prípade, keby navrhovateľka výslovne súhlas na predmetné právne úkony dala. Pristúpenie k záväzku a prehlásenie o súhlase s exekúciou, keď v samotnom vyhlásení sa neuvádza súhlas priamo s exekúciou bezpodielového spoluvlastníctva manželov a bol robený odporcom 2/ len za svoju osobu, nie je možné charakterizovať ako dispozíciu so spoločnou vecou, alebo vykonávanie správy spoločných vecí v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Predmetné právne úkony navrhovateľke nezaložili žiadne práva ani povinnosti a primárne sa netýkajú spoločných vecí, ako to predpokladá ustanovenie § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak by vyhovel návrhu, obmedzil by spôsobilosť na právne úkony odporcu 2/. Tento ako osoba plne spôsobilá na právne úkony môže mimo správy spoločných vecí robiť právne úkony, môže tak robiť samostatne i bez súhlasu navrhovateľky. Akákoľvek intervencia do takýchto právnych úkonov rozhodnutím súdu by bola ich neprimeraným a protiprávnym individuálnym obmedzením. V tvrdeniach a právnych argumentoch navrhovateľky je podľa jeho názoru logický rozpor s dikciou príslušných ustanovení zákona. Pokiaľ by jej argumentáciu, podľa ktorej na právny úkon, z ktorého vyplýva záväzok pre jedného z manželov, ale jeho plnenie môže byť eventuálne vymáhané aj z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov treba hľadiť ako na relatívne neplatný, prijal, potom by po uzavretí manželstva nebolo možné jedným z manželov samostatne urobiť žiaden právny úkon (napríklad zaväzujúci na plnenie vyššej hodnoty) bez súhlasu druhého manžela. Takýto právny výklad nemôže byť správny, pretože by sa ustanovenie § 147 Občianskeho zákonníka úplne negovalo a bol by popretím právnej istoty účastníkov záväzkovo - právneho vzťahu. Navrhovateľka účastníčkou predmetných právnych úkonov nebola a ich vykonaním nenadobudla žiadne práva a povinnosti. Iba z dôvodu, že pri prípadnom vymáhaní záväzku od odporcu 2/ bude môcť veriteľ dosiahnuť v súlade s § 147 Občianskeho zákonníka uspokojenie exekúciou na veciach, ktoré patria do bezpodielového spoluvlastníctva, nemožno vyvodzovať, že sa jedná o záležitosť týkajúcu sa vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a ani, že takéto právne úkony boli odporcom 2/ vykonané v rozpore s dobrými mravmi. Pohľadávka odporcu 1/ je reálna. Zo strany účastníkov právnych úkonov nešlo o žiadne špekulatívne konanie. Je legitímne zo strany odporcu 1/ žiadať splnenie svojej pohľadávky akýmkoľvek z právnych predpisov vychádzajúcim spôsobom. Taktiež odporca 2/ ako osoba plne spôsobilá na právne úkony je oprávnený konať vo veciach, ktoré spadajú do jeho osobnej sféry, mimo vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, samostatne a svojimi právnymi úkonmi nadobúdať práva a povinnosti. Nemožno snahu odporcu 1/

o uspokojenie svojej pohľadávky a odporcu 2/ o úhradu dlhu vzniknutého z neúspešného podnikania obchodnej spoločnosti I., s. r. o., za ktoré ako konateľ niesol i osobnú zodpovednosť, posudzovať ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Odporca 2/ bol mimo spoločnosti I., s. r. o., spoločníkom ďalších obchodných spoločností (G., s. r. o., P., s. r. o.) a zároveň ich konateľom a teda mohol disponovať s majetkom v týchto spoločnostiach. Jedna zo spoločností – P., s. r. o., vlastní v K. hotel a odporca 2/ deklaroval, že pohľadávku môže uspokojiť z jeho predaja. Neuveril tvrdeniu navrhovateľky, podľa ktorého odporca 2/ v čase vykonávania predmetných právnych úkonov nevlastnil výlučne žiadny majetok. Neprijal ani jej argumentáciu, že judikatúra týkajúca sa daného konania je neaktuálna, prekonaná spoločenskými a ekonomickými zmenami a vývojom spoločnosti. Podľa jeho názoru princíp hodnotenia, či sa právny úkon týka alebo netýka spoločných vecí manželov ostal nezmenený a preto požívajú autoritu i rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky staršieho dáta. Práve naopak javilo sa mu v rozpore s dobrými mravmi a všeobecne rešpektovanými etickým normami, ak by sa odporcovi 1/ odobralo právo dosiahnuť uspokojenie čo i len sčasti svojej pohľadávky, pretože ak by vyhovel návrhu navrhovateľky znamenalo by to, že odporca 1/ nebude uspokojený zo strany odporcu 2/ zo žiadneho majetku a to ani z takého, ktorým by podľa práva disponoval bez ingerencie navrhovateľky. Odporca 2/ mohol korektne v súlade s etikou a morálkou zodpovedne a ochotne zniesť právne následky svojho konania oprávnené disponovať aj s vecami, ktoré nepatrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, mal dispozičné právo k veciam, z ktorých mohol dlh splatiť. V neposlednom rade mal tiež dôvod a možnosť zrušiť a následne vyporiadať svoje bezpodielové spoluvlastníctvo s navrhovateľkou tak, aby z časti, ktorá mu pripadne uspokojil pohľadávku odporcu 1/. Takýto postup by bol odzrkadlením postoja odporcu 2/ prezentovaným pred spísaním predmetných právnych úkonov i počas súdneho konania. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 O. s. p. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval výnimočnosť okolností danej veci, vzťah odporcu 2/ k navrhovateľke a tiež skutočnosť, že nepriznanie náhrady trov konania neohrozí existenciu odporcu 2/ a plnenie jeho odôvodnených potrieb.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 14. júna 2007 sp. zn. 3 Co 441/2006 na odvolanie navrhovateľky rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil, že dohoda o pristúpení k záväzku uzavretá 2. 8. 2004 medzi odporcom 1/ a odporcom 2/ a vyhlásenie odporcu 2/ ako účastníka podľa § 274 písm. e/ O. s. p. a § 41 ods. 2 Exekučného poriadku o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice, spísanej do notárskej zápisnice N 292/2004,

Nz 62062/2004 napísanej 2. 8. 2004 notárom JUDr. I. L., PhD. sú neplatné. Odporcom 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke spoločne a nerozdielne náhradu trov celého konania 390 529 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Po doplnení dokazovania s prihliadnutím na majetkové pomery navrhovateľky a odporcu 2/ nepovažoval uzatvorenie predmetných právnych úkonov za bežnú vec týkajúcu sa spoločných vecí manželov. Prakticky, v prípade realizácie týchto úkonov, by sa predmetná pohľadávka musela uspokojiť z nehnuteľností patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pretože žiaden iný majetok vyššej hodnoty odporcu 2/ nemá. Nestotožnil sa s argumentáciou súdu prvého stupňa, podľa ktorej pristúpenie odporcu 2/ k predmetným právnym úkonom nemožno považovať za dispozíciu so spoločnou vecou alebo vykonávanie správy spoločných vecí v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov, s jeho názorom, že odporcu 2/ pristúpil k záväzku a tým urobil právny úkon iba za jeho osobu a iba jemu vznikla povinnosť ako spoludlžníka spoločnosti I., s. r. o., pričom navrhovateľke nevznikli žiadne práva ani povinnosti. Vychádzal z konkrétnych okolností prípadu a posudzoval majetkové pomery manželov (odporcu 2/ a navrhovateľky). S prihliadnutím na obsah spisu a doplnené dokazovanie podľa jeho názoru nemožno konštatovať, že v prípade odporcu 2/ išlo o bežnú vec v rámci hospodárenia s majetkom v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Uviedol, že odporcu 2/ pristúpil k predmetným právnym úkonom ako fyzická osoba, pričom sám nevlastní okrem majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov žiaden majetok vyššej hodnoty, z ktorého by bolo možné pohľadávku uspokojiť. Tým by navrhovateľke, bez toho aby udelila súhlas manželovi, odporcovi 2/ na uzatvorenie týchto právnych úkonov, vznikla povinnosť strieť v prípade uplatnenia si predmetnej pohľadávky odporcom 1/ voči odporcovi 2/ uspokojenie pohľadávky z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva. Nestotožnil sa ani s názorom súdu prvého stupňa, že išlo o vec, na ktorú nebol potrebný súhlas navrhovateľky a teda neobstojí argumentácia, že išlo o vec v dispozícii odporcu 2/, kedy by vyhlásením neplatnosti predmetných právnych úkonov došlo k jeho neprimeranému a protiprávnemu obmedzeniu. Konštatovanie súdu prvého stupňa o obmedzovaní spôsobilosti na právne úkony jedného z manželov nemá podľa neho žiadny logický súvis. Poukázal na to, že sa nepodarilo preukázať, že by navrhovateľka mala vedomosť o uzatvorení predmetných právnych úkonov. Konštatoval, že pokiaľ bola namietaná výpoveď určitých svedkov tak, aj v prípade prihliadnutia či neprihliadnutia na ich obsah, nemajú tieto výpovede pre celkové hodnotenie danej veci význam. Uzavretie predmetných právnych úkonov považoval za v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko odporcu 2/ si nevyžiadal súhlas navrhovateľky a nezaplatenie faktúr sa v spoločnosti odporcu 1/ riešilo obvykle zmenkami. Preto mu nebolo

zrejme, prečo si odporcovia neriešili vzájomné vzťahy v rámci podnikania medzi spoločnosťami, ale došlo k pristúpeniu fyzickej osoby, odporcu 2/, k záväzkom spoločnosti, ktorej bol iba jedným zo spoločníkov a konateľom. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie odporca 1/. Žiadal ho zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktorý sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou a obmedzil sa len na stručné konštatovanie, že na dané právne úkony bol potrebný súhlas navrhovateľky. Trval na tom, že vyčerpávajúcim spôsobom preukázal, že tieto boli urobené slobodne, vážne a predchádzali im dlhodobé rokovania medzi spoločnosťou I., s. r. o., a odporcami. Nie sú mu známe žiadne prekážky, ktoré by spôsobili ich neplatnosť. Spochybnil výpoveď svedkyne MUDr. J. G., dcéry navrhovateľky a odporcu 2/, ktorá mala záujem na vyslovení neplatnosti predmetných právnych úkonov, prečo nebola objektívna. Konštatoval, že nie je možné vyhlásiť právne úkony, ktorých neplatnosti sa navrhovateľka domáha za neplatné, nakoľko tieto výlučne spadali do dispozičnej sféry odporcu 2/.

Navrhovateľka a odporca 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O. s. p., b) konanie je postihnuté

inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci , c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O. s. p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O. s. p. neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zákonné ustanovenie § 237 O. s. p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku či uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 241 ods. 1 O. s. p. dovolací súd predovšetkým skúmal, či v konaní nedošlo k uvedeným vadám konania. Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená ani dovolateľom namietaná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou tejto povahy, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože odôvodnenie napadnutého rozsudku je v rozpore s požiadavkou preskúmateľnosti a presvedčivosti súdnych rozhodnutí.

Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. To znamená, že súd rozhodujúci o uplatnenom nároku sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi

skutočnosťami a jeho závery musia byť dostatočne vysvetlené. Súdne rozhodnutie musí preto obsahovať stručný a jasný výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku. Odôvodnenie musí byť prostriedkom kontroly správnosti rozhodnutia nielen pre súd, ktorý ho vydal, ale aj pre súd, ktorý ho bude preskúmať v dôsledku opravného prostriedku. Dovoláním napadnutý rozsudok uvedené náležitosti nemá.

Navrhovateľka sa svojím návrhom domáhala jednak určenia neplatnosti právneho úkonu – dohody o pristúpení k záväzku uzavretej podľa § 533 Občianskeho zákonníka medzi odporcom 1/ a odporcom 2/ dňa 2. 8. 2004, podľa ktorej pristupujúci dlžník – odporca 2/ sa dňom podpísania tejto dohody zaväzuje splniť dlh uvedený v čl. I bod 1, 2 tejto dohody a stáva sa dlžníkom veriteľa (odporca 1/) popri obchodnej spoločnosti I., spol. s r. o., t. j. popri pôvodnom dlžníkovi a jednak určenia neplatnosti vyhlásenia účastníka (odporca 2/) podľa § 274 písm. e/ O. s. p. a § 41 ods. 2 Exekučného poriadku o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice.

Súd prvého stupňa dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu, pretože záväzok z predmetných právnych úkonov sa netýka bezpodielového spoluvlastníctva manželov (odporcu 2/ a navrhovateľky), odporca 2/ robil tieto úkony len za svoju osobu, navrhovateľke nezaložili žiadne práva a povinnosti a neboli v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd sa so závermi súdu prvého stupňa nestotožnil, ale v odôvodnení svojho rozsudku nevysvetlil, prečo ich považuje za nesprávne. Obmedzil sa len na konštatovanie, že ich nemožno uzavrieť bez súhlasu navrhovateľky, keďže nejde o bežnú vec týkajúcu sa spoločných vecí manželov a že sú v rozpore s dobrými mravmi.

Keďže konanie, v ktorom bol napadnutý rozsudok vydaný, je postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O. s. p.).

S prihliadnutím na dôvod, pre ktorý dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), nezaoberal sa opodstatnenosťou ďalších námietok dovolateľky.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: